

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple
Số tuần xuất bản ba kỳ: thứ BA, thứ NĂM và thứ BẢY

Trước lợi và sau nghĩa, không cướp không nhảm.

GIÁ BÁN	
ĐỒNG PHÁP	NGOẠI- QUỐC
Một năm 1.000	1.500
Sáu tháng 500	750
Ba tháng 250	375

Mua bán phải trả tiền trước.
Thư và mandat gửi cho N. TRAN-DINH-PHIEN - ai đang quảng cáo, việc riêng, xin thường nghĩ trước.

LẠI CHUYỆN TRANH CẠNH CỦA NGƯỜI VIỆT - NAM TA

(Dành đứng cúng Thần mà chém nhau trí mạng)

Y-A chiến-tranh, Đức-Pháp xung-đột, Nhật-Trung và Nhật-Nga chống chọi nhau, đó là việc cạnh-tranh lớn trên thế-giới. Thử nữa nhà chế- tạo, nhà công-nghệ, nhà buôn-bán, nhà nông-sản, cũng đua bơi lẫn lộn nhau, đặng tranh cho hàng-hóa vật-sắc của mình càng ngày càng phát-đạt làm ích cho mình và làm giàu cho nước. Sự cạnh-tranh ấy, phải cho là việc quan-trọng.

Đến người Việt-nam ta cũng cạnh-tranh, nhưng chỉ cạnh-tranh về phẩm-tước, ngòi-thứ cũng danh-vọng hào, nghĩa là cạnh-tranh vì câu chuyện «đầu danh hay lợi», cũng chỉ là ở trong cái phạm-vi mà người ta thường gọi là «đầu ruồi», nó nhỏ như đầu ruồi sao! Xin kể dưới đây một chuyện:

Mới đây ở làng Lộc-chu, huyện Tiên-làng tỉnh Kiến-an Bắc kỳ, làng có cúng thần. Nguyễn làng ấy trước có mấy thầy chánh đứng cúng (tức chánh-bái). Năm nay có thầy đội linh khố-xanh về hưu, mà thầy chánh lại không đứng cúng, nên phần đóng làng cứ thầy đội đứng cúng. Kể sự giao tế với làng thì thầy đội vẫn có khao-vọng đủ lệ, theo dư-luận thì thầy đội đứng là đúng.

Nhưng làng có bác lý-trưởng hơi ương và có bụng móm, cố ý làm cho thầy đội kia mắc mớ chơi: Khi làng bày lễ vật xong xuôi, cứ thầy đội đứng tế, bác lý không đứng tế tiếng gì; đến lúc thầy đội đã mặc áo tế hẳn hoi, bác lý đứng ra hạch: Theo lệ làng ai đứng tế lần đầu phải chịu bánh và... mà thầy đội còn thiếu, nên không được đứng.

Thầy đội không đứng, tức bác lý đứng. Đứng trước cái nhục mà tự con mắt người mình cho là cái nhục «tây đình» ấy, thầy đội tức giận, sẵn dao làm thịt phang cho bác lý mấy lát vỡ đầu chết. Thế là vì sự đứng tế thần mà gây ra án mạng! Cái sự này ra cái ung! Bác lý chết / thầy đội vào nhà tù!

Vụ này phân xử kết-cục thế nào, đã có nhà pháp-luật, kỹ-giả chỉ nói về tâm-lý và tập-quán của người Nam ta là nguyên-do gây ra cái án tội lỗi ấy, trông cho độc-giá lưu-ý, nên chuyện trên làm gương.

Thầy đội kia vì sao lại muốn đứng tế? vì trong óc và con mắt của thầy ngộ dưới trời này, không có cái gì là vinh diệu hơn sự đứng chính tế làng, nên có lòng dóm ngộ đã lâu.

Nay theo chức tước thì mình đứng vào địa-vị kỳ mà lại được làng cử nữa, trong lòng đã mừng thầm, mừng cái dều hy-vọng độc-nhất lâu nay, đã đạt đến mục-dịch. Nào có biết có cái anh khác ngấm ngấm chực xó dỏ mình mà mình rước lấy mới nhục, lại khoe mình đến cái hăm thì!

Còn bác lý kia, cũng cái tâm lý «đầu heo làng là vinh» như thầy đội họ, thầy đội có cái lòng «tợn», mà làng lại cử lên, không đếm xỉa gì đến mình. «Lý-trưởng là nhứt hương chi trưởng» và «lê-tướng hồi hương bái huyện quan», thầy đội có chức tước là chức tước khi đi lính, nay về hưu phải theo lệ làng. Bác ta không nói thầy đội đứng tế là không phải, chỉ hạch «thiếu lệ làng», làm cho thầy đội không được đứng cho nhục. Đã cho không được đứng tế là nhục, tất-nhiên lấy sự đứng tế là vinh, nên bác ta tự bạo lãnh lấy cái vinh ấy. Nào có biết, không phải là vinh mà chính cái nơi rước lấy cái chết!

Vậy có thể nói tắt lại: bác lý này bị giết và thầy đội kia bị tội sát nhân, đều là do cái tâm-lý và tập-quán «tranh ngôi tước vị» trong cái xó lủi tre mà gây nên, chớ chẳng có gì khác.

Ở trong xứ nước hèn dân đói, tăm đầu sa sù, so với các xứ và công cuộc của người trên thế-giới, thực trong bộ Tự-vị người Nam ta không còn có chữ «vinh»; song theo tập-quán và tâm-lý nói trên thì có những cái mà phần đông còn nhận làm vinh. thường thường là cái «danh» nhau, mà làm khi cũng là cái mới «rước thù mua oán» gây ra chuyện «leo cao té đau». Ai có lương-âm cùng con mắt trông xa một tí, dầu không làm được việc cạnh-tranh lớn nhưng người thế giới, cũng nên trông cái gương bác lý thầy đội! trên mà rờ lại sau óc mình. Ngu-Sơn

BỨC THƠ VIÊN DÂN BIỂU TRUNG KỲ GỬI LÊN QUAN KHÂM-SỬ

Về cái tin xứ An-âm-công như các xứ thuộc địa khác, được công người dự một ghế nguyên-lão nghị-viên bên Pháp, ban thường-trực viện Dân-biểu Trung kỳ có một bức thơ lên quan Khâm-sứ do quan thường Bộ Lại ở vùng đất, đại ý cũng như bức thơ ông dân biểu Hà-Đông mà bản báo đã đăng số trước. Có cả 3 người ký tên:
Phạm văn Quảng, Nguyễn đơn Quế, Lê thanh Cảnh.

CHUYỆN ĐỜI

Sự đảo ngược không phải khi nào cũng đúng được

Trong khoa học kỹ-học (géométrie) người ta thường hay dùng câu đảo ngược để liên hệ chứng minh các sự thật một cách dễ dàng. Ví dụ như họ đã bày giải rằng con đường ngắn nhất từ một chỗ này đến chỗ khác là một đường thẳng (la ligne droite), thì gặp khi khác họ có thể đảo lại rằng: «con đường thẳng là con đường ngắn nhất từ một chỗ này đến một chỗ khác. Ví dụ như: «Đai số cũng đúng với một số thứ ba, tức là cũng đúng với hai số 1 thì có thể đảo ngược lại rằng: «Hai số đồng nhau, tức cũng đồng với một số thứ ba. Đó là những trường hợp đảo ngược mà vẫn đúng với sự thật, không cần phải bày giải cho nhiều lời mà ai cũng có thể trông thấy.

Tuy nhiên trong kỹ-học họ còn nơi cũng không phải khi nào những sự đảo ngược cũng là đúng với sự thật đâu. Mà vẫn có như vậy. Ví dụ cái câu: «cóc góc vuông (angle droit) đều đồng nhau» (les angles droits sont égaux) thì là đúng với sự thật là vì mỗi góc vuông đều có được 90 độ. (Mỗi góc vuông tức là cái góc làm ra bởi một sợi giây chỉ (1 là plomb) với một nước (làng bóng); trong khi đó các góc vuông người ta lấy độ (degré) tức là một phần chín chục của góc vuông, làm đơn vị). Thế mà nếu ta đảo trở lại mà nói: «Các góc đồng nhau đều là góc vuông» (Tous les angles égaux sont droits) thì không còn đúng với sự thật nữa. vì một góc 30 độ, là đồng với góc 50 độ, một góc 60 độ thì đồng với góc 60 độ v.v., mà nó có phải là góc vuông đâu!

Đó, ở trong khoa kỹ-học không phải khi nào những sự đảo ngược cũng là đúng với sự thật đâu. Mà ngoài khoa kỹ-h

Vàng Sám-sơn về Nam triều

Số vàng lưm được ở biển Sám sơn tỉnh Thanh hóa năm 1924 mà lấy ra làm đồ vật cho tế chùa vàng, chắc ai cũng còn nhớ.

Vua rồi đức-Báo đời đã có dự nói về vàng ấy, dự này đã được qua Tòa quyền chuẩn y.

Theo dự, số vàng ấy về Nam triều, vì xét ra đầu tiên của vật tìm được thì của một vị hoàng đế triều Nguyễn. Nhưng trường Bắc cũ ở Hanoi có công vào việc tìm kiếm này, nên nhà vua đặng ý với quan Tòa quyền, cho việc Co một hoàn cho trường Bắc cũ số phi tử và việc mở vàng và được giữ nhiều vật có tính cách nghệ thuật, như khóa súng vàng, gương vàng, tiền đồng, v.v. bát v. v. ...

Còn số tiền vàng bạc thì về kho bạc Nam triều.

Nam triều số theo giá vàng bạc mà được, thường dân vàng Hải ngoại, nhưng ai đã tìm thấy vàng kia, một số tiền 10%.

Học, tưởng trong đời việc gì cũng vậy: cái luật đảo ngược không phải khi nào cũng đúng với sự thật đâu.

Tôi là kẻ tội anh, đã chắc chỉ anh từ từ với tôi. Chẳng minh từ từ với cái quan đót biển, cứ họ ra lãnh phần binh vệ cho mình, họ được cử rồi, chẳng minh nhớ đến họ (lên); nhưng họ, họ quên chúng mình mất!

Ở đời số ai có xấp xỉ làm chuyện đó là, cũng chỉ vì cái luật đảo ngược không phải khi nào cũng đúng.

Lam Sơn

Lại hoàn lại cái đặc sắc của tòa Nội-các nước Nam ta

Chính trong tờ dự cái cách ngày 2-5 33, tháng bỏ các cụ Thượng các bộ, có nói rõ nhiệm kỳ là 3 năm... Theo đúng như lời dự ấy thì ngày 2-5-36 tới đây, có mấy cụ đã mãn nhiệm kỳ (hiện có mấy cụ tháng bỏ sau ngày 2-5-33 chưa mãn).

Mới ngày 11-4-36 vừa rồi, lại có tờ minh dự Các cụ Thượng tháng bỏ ngày 2-5-33 và tháng bỏ sau đó, đều được lưu dụng lại không có kỳ hạn nữa.

Thế là tòa Nội các-Nam triều ta hoàn lại cái chế độ đặc sắc «bất dịch» như thời đại trước, không giống tòa nội các nước nào cả.

Ở xứ ta, phạm trường hiệp gì mà nghe tiếng «vô kỳ hạn» thì phần đông cho là không tốt. Đến cái ghế ngồi sang trọng cao qui như ghế đầu các bộ mà được tiếng «vô kỳ hạn» thì người được ngồi mãi ở đó rất thỏa lòng, mà những người có tư cách sẽ được bước lên cái ghế ấy cũng rất nóng lòng ngóng đợi!

Tục ngữ Tây có câu: «Hòn đá lăn không khi nào rớt bằm»; trái lại, đối với các cụ «cửu nhiệm bất dịch» chúng ta lại trông các cụ làm thế nào cho kinh đô Huế và cả xứ Trung kỳ sạch rêu.

V. V.

Bài văn-tế vị hôn phu: ông che-train Trần-thanh-Nghị

Than ôi! Hỡi ôi! Gương tâm sự vẫn buồn đau đến bạc, núi bất bình khôn xóa nợ ba sinh; Cảnh thiên-hoa đượm hồng bở xuân xanh, hăm về đạo vô chơn thân thướt ngọc.

Trở (trên sao, nên hợp mà tan? Bao đơn quả, chưa cười đã khóc!

Nhớ trước đời ta: Sinh chung một lúc. (1)

Giáo đạo giả lý, từ thuở còn thơ; Cặp sách lên trường, đứng thì tấn học.

Sóng triều mới chùng thuyền chùng bến, ngõ hiện tại tàn thời nhân vật; nên lừa nên dối; Vén mình non vữa mèm vữa chồi, biến tương lai sao đặng gia đình, có phần có phận?

Việc như ý, mười đã tám chín, nguyện thề gia cha mẹ: đứng chín lòng; Giở thành công gần hoặc rày mai, tiếng chm sất trong ngoài chen lẫn khêu.

Ái ngữ: Máy tạo eo lè; Đường đời ấu độc.

Câu bất nhân trước mặt đá ngàn cân; Xe chuyến ché sau lưng có thể giục.

Trái tang hồng đương mở mặt, hồng đào, chèo tới đầu, vang tới óc, ngựa mây xanh oan ứng chỉ bình sinh! Người khêu các thọ ngộ tin, ngàn thay, lếp cá phụng, vài cá duyên, ga đá bạc gươm ghè hang đá ngọc!

Ôi thời! Gương cũ còn trong; Lời xưa tằm độc.

Làng sơn đánh vì, hạn ở ở; Vàng máu nở riêng người trào trọc.

Hồn chôn suối sắc không không sắc, thân mình lại ché đặt lên đầu; Nguyễn trãi u như sau trước trước sau, tên họ ghlin thu in thấu óc.

Chấn ý bất lý, gì phôi tở, năm canh giọt vẫn giọt giãi; Thăm tình xin về đời triều miền, một bức nét ngang nét giục.

Vi hồn thế sử ai mờ... khốc

(1) Sinh chung một lúc: hai người đứng một trái!

VIỆC THÈ GIỚI

CHUNG QUAN VỰ HỮU BÒ HIỆP ƯỚC LOCARNO

Hội nghị các nước ký hiệp ước Locarno
Genève, 10 4 - Hôm nay lúc 15 giờ 30, bốn nước ký hiệp ước Locarno hội nghị tại phòng giấy ông Avenol (Bi thư Q. L.) ở hội số mới Quốc hội.

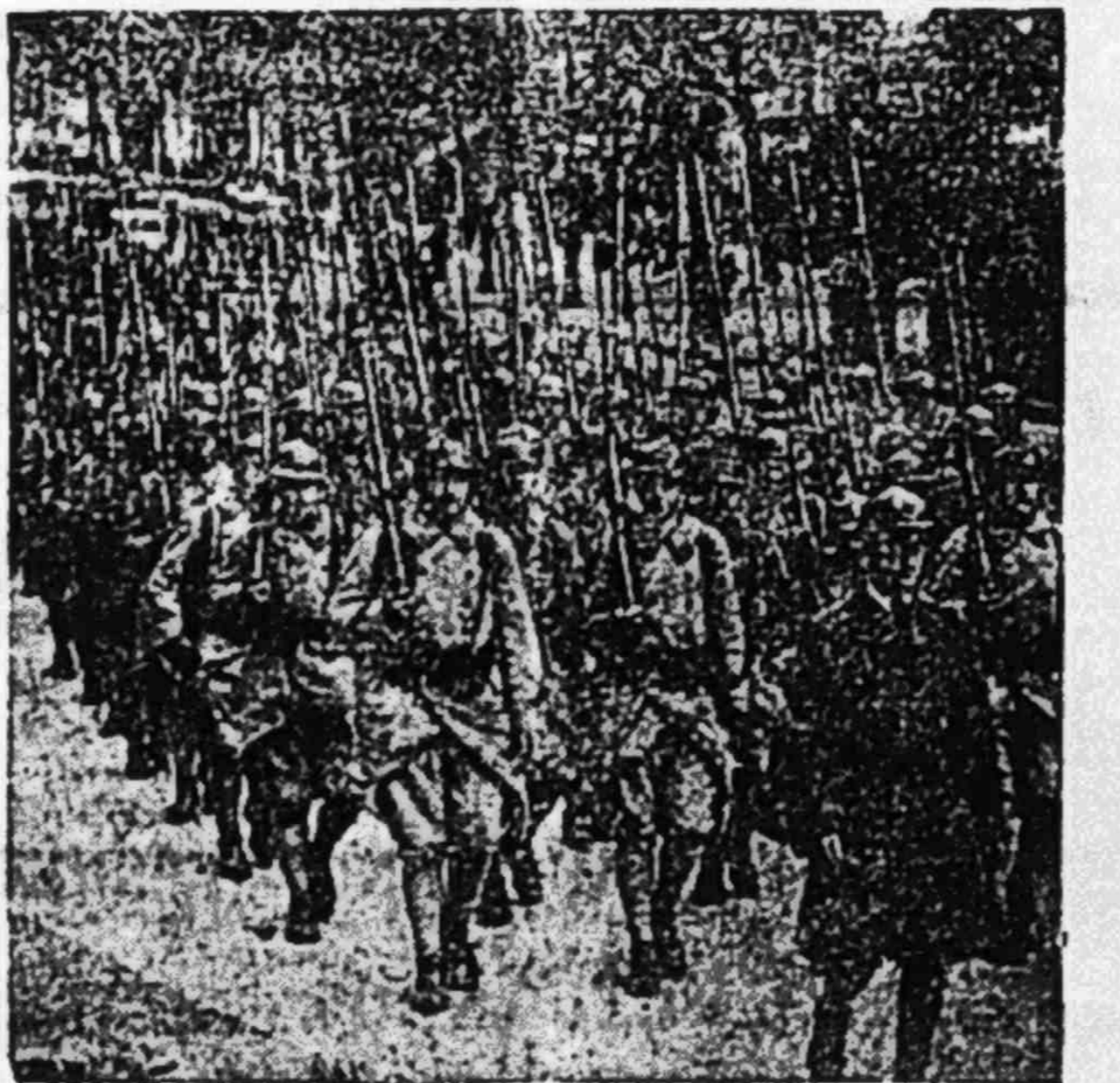
Đại biểu Ý ông Aloisi có dự, thầy chúng không nói một tiếng sau khi hội nghị giải tán, ông liền về Rome để trình lại với Thủ tướng Mussolini về công việc của hội nghị bàn định.

Lord Bal fax cũng có đến dự

muốn có ý dự vào cuộc thảo luận và ông sẽ được vai trò của Thủ tướng Mussolini trước y các hiệp định ký ở Locarno ngày 19 Mars. Các ông Eden thì tuyên bố rằng các hội nghị này không phải để trả lời được, mà chỉ tự nước Ý thôi. Vậy chỉ ông Aloisi nghị, dự cuộc thảo luận như người dự thỉnh thường.

Dưới đây là bản thông tư sau khi hội nghị đã giải tán:

Đại biểu các nước ký hiệp ước Locarno xin ghi những khoản có tính cách giải hòa trong dự án Đức: không táng binh ở Rheims; không cho quân đội đóng gần biên giới Pháp-Đ; lập một hội đồng trung

Sau khi Đức tấn quân vào Rhenanie Quân Pháp kéo ra biên-giới để phòng bị

Ngoại trưởng Pháp Flandin, ông cho hội nghị nghe bức thư riêng của ông trao cho Ngoại trưởng Anh Eden, bức thư nói về việc tái hình b'ập định ngày 19 Mars.

Khi hội nghị vừa khai mạc, ông Aloisi đứng dậy thay mặt chính phủ Ý, bởi hội nghị có muốn có một đại biểu Ý tại đây không, mà trong toàn hội nghị của ông Eden không thấy nói gì đến nước của ông. Ông Flandin trả lời rằng ông bởi sự

lập để xem việc thì hẳn» các khoản Ý, Đức, Pháp, bị được chỉ vạch với hội đồng Ý nhưng sự hội ước và cho phép hội đồng Ý được can thiệp xát.

Các đại biểu Ý lại nhận: «Chính phủ Đức chưa làm được điều gì để kéo lại điều ta đã thảo hiệp với nước.

Các nước ký hiệp ước Locarno muốn tìm hết cách giải hòa nên lại phải ông

(Xem qua trang 3, số 1)

Trường học làm đầu

Trường học sư phạm, trường học công-nghệ, trường học thỉáo-văn, hay si-hạp gì gì, đã thường nghe quen tai; đến trường học «làm đầu» thì mới thật, mà cái gì mới thường thường xuất hiện ở nước Mỹ trước nhất.

Gần đây ở New-york mới lập một trường học làm đầu (New York). Trường mới này rất được nhân sĩ chú ý, học trò vào học đông, mà số sẵn nhất là các cô làm nghề «giáp (t)» các cô đầu bát, mỗi ngày vào học như trẻ con vào nhà trường.

Người đứng sáng lập ra nhà trường này là một bà có tiếng trong xã-hội nữ giới New-york. Trường học này hoàn toàn là tánh chất dinh nghiệp, vào học có nạp tiền phí; nhà học có 5 tầng lầu, mỗi gian phòng dạy học đều có đặt đủ các đồ như một cái gia đình riêng. Các cô vào học đầy đủ như ở nhà, hơn một đầu, là ở phòng học kỹ được thiết sự tự tay học tập các người dân mới về làm đầu phải biết, hiểu biết sau này làm một bà chủ nhà thì nên thế nào. Mục đích là dạy cho học trò nữ lưu ý, mà lại hiểu các phương pháp kinh-tế đặng xử lý các gia chánh mà tốt.

Những môn học cần-thiết như là sai báo bởi bếp, đi chợ mua đồ ăn, nấu xáo thế nào là nhấm cách, khi dọn cơm ra bàn ăn, thế nào là hợp phép lịch sự. Khi có khách phải sắp đặt thế nào theo vẻ tự nhiên, đặng lo thăm sắc hậu rạn... Trong phòng học kỹ, những đồ dùng dụng đồ ăn toàn bằng bạc cả, trần thiết đẹp, có ngăn nắp và có vẻ sang trọng. Từ như thứ nệm lò toàn đượm thớ nhưng thỉáo xuất phẩm ở Ba-tu thì đủ biết cách sang là thế nào.

Trong giáo viên có một viên người Pháp tên là Alexia Lichia. Nhà giáo viên này có cái tài năng đặc biệt, ít dùng thứ «tửu tinh» (alcohol éthylique); vì trường học kỹ cho thứ rượu kỹ là không tốt mà có hại. Người phụ nữ vào xã hội, trước hết là gánh phần trách nhiệm tuyên truyền gia chánh. Trước kia về khoa học này chú trọng về mặt huấn luyện hạng boy bếp. Boy bếp nhờ khoa học kỹ mà trình độ có khá, song một bà chủ nhà đối với gia chánh mà là mớ, không biết xử lý cho rành, thì gia đình ấy bị thiệt hại nhiều.

Vi thế nên họ lập ra trường mới này rất được công chúng hoan nghinh.

Đấy, ở xứ văn minh, dầu phương nữ lưu dân bát mà cũng chăm việc gia chánh và kinh tế tự-lập, cốt lập luyện cho thành «nàng dân-ti», là chủ giới» có dân như nữ giới xã-ta, được ông chồng có bằng thì bém vào lưng chồng, việc nhà gì gì cũng phó cho boy bếp và con sen, còn nói gì bằng say mê ca và và trợ lực vào cuộc đời, xóm bình thường!

X.

VE VIỆC BÀN BÀN RỒNG KÊU

Tin này, đấng T. D. số 895 ra ngày 11-4-36, tôi dỗi, khờ của bạn bàn báo, phố, ché, v.v... San đó ngày 10-4-36, ông Lê-thanh-Cảnh có gửi đơn tôi bày nói thiệt hại kinh công quan Đức lý thành phố Huế. Chưa biết quan trên có nghĩ tới hạng chươn gầy kỹ không.

LUAN-DAN
Trả lời bài: «Cái một với chị em ta» của chị H. Th. Q. X.

Đọc bức thư cho bạn về cái một với chị em ta, đăng Tiếng-Dân ngày 31-3-36, tôi hết sức phấn vắn với ý tưởng của chị H. Th. Q. X. Phải, chị không ưa một, không thích những kiểu của Cái trường bay Tân Việt, vì chị thấy xung quanh chị «áo khố, quần đùi; tay bần, chân trần». Nhưng chị hãy nghĩ, bạn thân thời không phải làm nên trên con đường «làm người» của chị và cũng không phải chỉ «ma đãng về khu xác» đến nỗi hại cho «mọi sự tấn bộ». Tôi viết thế chẳng chị cho tôi «suy nghĩ». Nhưng không; tôi vẫn đi và rảo tìm để đánh đổ cái thành kiến của phần đông người Việt-nam có tâm lý quá cũ hủ. Theo ý chị và một bạn ở Annam non-veau thì muốn xã hội Việt-nam chóng tiến bộ, chúng ta phải học đọc sách, học học hành, học nghiên cứu, hay nói chung một tiếng «ma đãng về tinh thần». Điều đó tôi không phản đối. Nhưng chị lại ghét cái một, cái kết quả của một nền mỹ thuật, cái tiêu biểu cho sự yêu chuộng về vật chất thì chị làm. Chị thờ ơ nghĩ nước ta mà chấp nhận như ngày nay vì dân chúng ta quá «an phận». Một đứa bé mới sinh chỉ quấn lúm áo rách của mẹ nó để miễn nguyên rồi; một người lao động làm một chày máy năm mà có cơm ngày ba bữa để cho tự túc rồi; đến ở có làm gia đình mà cha mẹ, anh em, vợ chồng, con cái, chỉ chung chạ trên vài bộ quần áo cũng xong. Thời đời với một dân tộc «thần tượng» như thế, tôi hỏi chị, tinh thần phần đông còn cần gì vào đâu mà trông mong «mọi sự tấn bộ» được? Bởi là trường cạnh tranh, mà chúng ta có trọng «sự sống» một cách một thiết như người Âu-Mỹ thời trường cạnh tranh đó mới kích liệt và sự tấn bộ cũng vì đó mà có kết quả mau chóng.

Thêm nữa, nước ta đang ở vào thời kỳ hoàn toàn phá hoại, mà dân ta lại quá rụt rè, rụt rè vì sợ mất quốc hũu quốc tủy!
Đối với sự rụt rè ấy, cần trải qua một khoảng thời dài mới bỏ các thói hư mà bước lên đường tiến thủ chúng. Vẫn biết một bước đi không khỏi sai lạc, song có đi mới có tới. Bởi không có ý kiến thành, tưởng cũng đừng nên ngấm đòn. Tôi sẽ đi viết bài này vì muốn cáo cho người minh biết «yếu sự sống», «trọng sự đẹp», là điều kiện đạo cho người đời tiến bộ, chứ không phải binh khí cáo cho thành thị kia. (Bạn y phục mới, đối với tôi chẳng qua vì thích mỹ thuật, ưa sự sống thôi). Luôn dịp tôi cũng muốn nhắc cho mấy nhà cổ kia rằng dân Việt-nam đã bước được khá trên con đường cái cách rồi; xu hướng về mới, không phải sự không tới, chúng ta cứ làm tiến bộ, miễn là có đủ tư cách tự lập, không vì sự «cham mới» đó mà thu tóm vào cái «ta», đến hạn sẽ nhận cách cũng làm đầu đó hèn và bất chính là được.
NGUYỄN-KIM-KHÔI

Chung quanh vụ ở cướp ở Tam kỳ

Phạm vụ cướp, ăn cướp, dấn mới xảy ra mà tra xét chưa xong của kho khố nhà này, những vụ cướp đã xảy ra như vụ cướp nhà Bà Hoàng đã cách năm mà say mới phát hiện ở Tam kỳ, như tin báo đã đăng trước, tra xét cũng chưa xong. Tránh nhiệm nhà báo là cung tài liệu cho nhà đương cuộc khảo sát.
Đến báo số 294 ra ngày 9-4-36, có nói Bà Xuyên trước ở Bà Văn làm tại phủ cho một người khách trả, sau người khách chết, Bà Xuyên chiếm được gia tài và vợ v. v. May được tin thêm rằng Bà Xuyên trước kia có cưới ông già gọi là Phụng ở Bà Văn sinh được 1 con con trai rồi qua đời, sau y cưới ông già con bà lại ở chợ Chấn hơn 12 năm, sinh cả trai gái 4 đứa, chứ không có vợ khác nào như tin trước.
Yết-sử-phẩm 28 năm nay, ra ở Tam kỳ, ở gần đất thông Quang, thường làm làm thuê lại nhà thông Quang, thấy trẻ con hát, không rõ vụ này có liên hệ nhau không?
Việc này nhà đương cuộc đương xét, có tin sẽ đăng tiếp.
Tiếng-dân

Ai là nhà xuất cảng chè?

Báo «Khoa-Học» ở Hanoi số ngày 11-4-36 có đăng, biên ông J. E. Curtis ở Pháp cần mua chè Đông-dương.
Vậy ai là nhà xuất cảng chè viết thư thương lượng với ông ấy: J. E. Curtis, rue aux sables Wimereux (Pas de Calais) France.

Mắt con

Đứa con trai tôi tên là MẠCH-XUÂN, tên hên ở nhà là Tý, học lớp 4 trường Chaignon (Hue), hôm mồng 6 tháng 2 Ất-mau, đi học đến không rõ. Nó được 13 tuổi, hình ốm, nơi lông mày có sẹo. Chờ qui vi, nếu ai gặp được, xin vui lòng tin cho tôi biết, tôi sẽ đền tạ nơi nhận số về và xin báo tin.
MẠCH-PHÚC
Garde lère classe n 316
Garde Indigène de Thờ-Thiên (Hue)

LA BOURBOULE

convient particulièrement aux Coloniens par son climat exceptionnel et ses eaux très fortement arsenicales et radio-actives. Elles sont souveraines dans les maladies de la peau, dans le paludisme et l'anémie qui est décolorée, et dans les affections de l'arbre respiratoire, indications convenant aux Adultes et en particulier aux Enfants.
Ces derniers trouvent à soigner à LA BOURBOULE lymphatisme, adénites, anémie, débilité, défaut de croissance. C'est le paradis des E-faicts.

Báo trước đọc giả

Còn 3 ngày nữa, ông Trương-Nhượng nhà hiệu «An-Lợi» ở Tam-Kỳ (Quảng-Nam) sẽ đem hai chục vạn (200.000) con chim «anh-75» bán toàn cõi Đông-Dương này.
Vậy ai là nhà thương-mại, ai là khách mua, thương lượng và anh em lao động cần đem tiền của mình để mua các người Nam này hay chưa từng thấy!
T. B. - Anh em lao động, bình dân đương tưởng giống «lành vật» đó là nhà quyền qui mới chơi nổi, không đũa, báo rõ lên, vì người được nhiều lắm!
(Báo xem trang 4, báo này)

VIỆC TRONG NƯỚC

Quan Phó đờ lý

HUẾ. - Ông Sarraut, Phó đốc lý thành phố Huế và Phó nghị, quy định cai trị Lavan ở phủ Thừa tuyên được cử vào nhiệm chức ấy.
Giờ đọc sách

Một đại thư viên bắt đầu từ tháng giêng Ất-mau năm nay nhà nước có mở thêm một phòng chứa toàn các thư sách pháp văn, quốc văn và các báo chí, để cho mọi người đến đọc, ai muốn vào đọc, phải có một cái thẻ; nhưng mỗi ngày chỉ được đọc từ 4 giờ chiều đến 10 giờ đêm, thì bắt tiện cho kẻ ham đọc sách, việc gì thêm giờ rộng ra.
Người đọc sách

Nhà cháy chữa được

Khi chừng 1 giờ chiều ngày thứ ba 14 April này, thành phố Huế nhà ông Cửu Chay ở xóm Trường Trạch phường Phú Mỹ là lửa, người ta chạy đến tiếp cứu thì thấy lửa cháy nơi hàng ở dưới nhà bếp, nhờ có người đến cứu chữa giỏi, nên ngọn lửa tắt được liền.
Nguyên nhân cháy chỉ vì đưa ở gái, đương rang muối, bỏ bếp ra đi xách nước, để lửa bén vào phần buồng.
Nay gần mùa vụ nhiệt, bà con nên cẩn thận về sự bếp núc cái lửa một chút!
P. V.

Lại «Tình cảnh của dân làng Xuân viên»

HÀ-TĨ-H. - Tiếng dân số 294 ra ngày 17-3-36 có đăng bài «Tình cảnh khổ cực của dân làng Xuân viên (Nghĩa Xuân) Nay được báo chí của mấy ông lý hương và năm ba người dân kỳ gọi lại cái chính hải trước. Nói «cái chính» mà thực ra việc gì cũng có, chỉ giảm bớt đi, đại loại như:
1) «Hạn lợi mất mùa» thì nói «mùa bắt người» là ngoài có bị lợi mất 1 phần 3, mùa tháng 6, tháng 10, có bị sâu keo không không đến hại gì.
2) «Tiền vay hương mục», khi nào sẽ có việc lớn mới cho vay, chứ không phải ra vào như thường v. v.
3) «Sở hữu» thì 900 phương chờ không đến 2000 hộ.
Ngoài ra là ăn dấm, bắt dấm v. v., đều có cả, duy có ở sách thì nói làm phân minh và không tính thuế dân nghèo không có ruộng đất. Lại có nói «dân sự đều được làm ăn vui vẻ như thường v. v.»
Phải, theo trong thư có nói, làng có trên 350 dân (về chuyên làm dấm) và hơn 500 chục sào ruộng đến vì cộp (khi hội làng đọc bài báo trên) mà toàn được vui vẻ làm ăn... Bữa báo vai lòng «khuê» dân làng Xuân Viên được như thế, nhưng theo lời các ông thì bắt trước cũng sợ bị bắt chứ không phải sai với sự thực.
Tiếng dân

Sao vậy mà không trả?

Người cho vay thường có sách báo nộp, để làm kê kê hạn, thật là bất nhân; mà kê kê rồi loan nợ, cũng thiệt để hèn. Bữa báo được bài của người con kê kê 20 người thiếu nợ của mẹ y mà không muốn trả. Vậy đáng như dưới để nhà chức trách lưu ý.
L. T. S.

FAIFO. - Tôi tên là Trần Sinh, chánh quản tại làng Bát nhĩ, ngụ tại Sơn Phong, đệ tứ phường (thị trấn) Quảng-nam, xin nhà báo, đăng việc sau này:

Nguyên mẹ tôi Phạm Thị Nhữ, làm nghề cho vay ở Faifo, hiện có thuế ba tháng nhà nước một năm là 26376, mấy năm trước có cho 20 người lính tập ở Faifo vay, đến kỳ trả bắt hỏi không có lời thời gì, nhưng đến năm nay không rõ vì có gì mà đã làm phen đời tôi, họ đã không trả và nói rằng: «khiến đến đầu rồi chúng tôi sẽ trả», mẹ tôi đã có 3 lá đơn trình để quan ở Faifo nghĩ dạy cơ về đời, mẹ tôi cũng toàn lời về hỏi thì họ cứ nói bao giờ quan trên xử rồi họ mới trả lời.
T. D.

Moang mả trên trời cho (sau có thể có 23 người thiếu nợ và số tiền).

Trần Sĩ h ky
Có nên chữa cái chơi vô lối kỳ không?

**QUẢNG-NGẠI - Tối 13 tháng 3 ta (4-4-36), Nguyễn-Sang (chủ bài) và hương lý làng An Mỹ, làng Nghĩa Điền (Tư nghĩa) họp tại nhà hội, gióng trống bát bỏi, đưa «trời sáng trắng», người trong làng đến nghe hát ở đình. Vì thế số người đến báo thiếu tại quê trên. Lúc 9 giờ mai ngày hôm sau (5-4-36) có 6 người lính khố xanh của Quảng Ngãi do một viên đội điều khiển, đến lại nhà Nguyễn-Sang cầu đòi hương lý đến bồi: «Có người báo chủ bài Nguyễn-Sang và lý trưởng, xa đoàn khi hôm có lẽ chưa được điều thuyết biện tình, nên vắng mặt quan trên đến xét» Bọn Nguyễn-Sang từ chối: «Nhờ ngày 12 này (3-4-36) làng có rước, có bạn ông ở làng Phước Lâm đến hầu lễ, trong ban kỳ có nhiều người hát bội hay, làng có báo chúng hát bội, nên có nhiều người đến nghe, sự hát có như thế, chứ sự gì thì không có», Hương lý cũng có quan phủ một thám đến xem tình hình đội lính & đó đi tuần, tại ba hôm rồi mới về.
Các ông liêu cho vui mà l'âm phiến quan trên, lại có khi luy đ'âm bọn lính nghĩ đến.
P. V.**

Sức bán trích lục

(Điền hộ có nhiều người bị bắt trái) và khoản hương lý làng Mỹ-Thạnh, làng Nghĩa Điền, phủ Tư-nghĩa, tỉnh Quảng Ngãi về vấn đề cho các điền hộ (Tiếng-dân có đăng) hiện tình dân quê năm nay khó khăn ra tiền, lại vụ thuế đất đến nên nhiều người lo thuế. Vì vậy mà g'ky trích lục làng bắt họ chạy. Ngày 14 tháng 3 ta (5-4-36) phủ phái thầy đội là Trần-Lương và hương lý-thành sự bắt dân đoàn sấm giầy đi bắt điền hộ, kể đó quan phủ mấy người lính nhà và chánh phủ cũng đến làng kỳ để sưu sưu điền đến ngày 18 (9-4-36) quan thân hành về làng cho đòi điền hộ đến hầu và dạy hào lý rằng: «Nếu người nào không chịu đem tiền tới làng trích lục, thì sưu dân đến đòi sưu sưu sưu, sưu sưu, sưu sưu, có nhiều người đến nhà hội làng bị trời tai, sưu phải đem tiền đến làng trích lục (Trần-Khôi, Tô Hưu và vợ tên Đặng-Úi vẫn vào) Quan & đó sưu sưu, trích lục mà đòi không giầy phải nộp. Qua ngày 10-4-36 quan mới về nhà.
Xin miễn phí bình.
D. A.

Thuế chợ đầu mà lan rộng đến thế?

Từ lúc nào đến giờ, các chủ có đường đem b' cho các ghe đến ở bến sông Trà khảo gần trên dưới cầu, và không có góp thuế bao giờ. Năm nay có tên bà Bay ở chợ phường Bắc Lộ, thuộc thành phố Quảng Ngãi, ra hầu đ'ôn góp mỗi tháng được 1 xu, y nói: Bep Chợ người đến hầu thuế chợ bình, báo y đ'ôn góp thêm 12 tháng 3 ta (3-4-36) y đ'ôn góp của hương liêu Đ. H. Hồ Thời và nhiều chỗ nữa.
Từ chợ Trà ra đến bến sông ta có 2 cây số đầu góp thuế chợ mà sao lại thêm thuế sông? hương đường muốn sưu này không ai đem ra đ'ôn. Nay có người đ'ôn góp như thế, họ than phiền nhiều lắm.
D. A.

Sách tặng

Bản báo có nhận được quyển «Thầy trò» của ông Thao Thao soạn và gởi tặng.
Sách dày 35 trang, giá bán 0\$15. Vay có lời cảm ơn tác giả.
T. D.

Tin làng báo

Ông Lê-trung-Nghĩa và ông Đoàn v. Thiệt vừa rồi đã xuất bản tại Saigon tờ «Hédo»
Tòa soạn ở số 45, rue Garros
Vay có lời giới thiệu công độc g'á.
T. T.

THUỐC SAU AN RANG

Hiệu THÔNG-HOẠT Quins-Tai
GIÁ 0\$16
Rất thần hiệu

CUỘC XỔ SỔ ĐỒNG - PHÁP

Kỳ phát hành thứ nhất
XỔ NGÀY 11 THÁNG BẢY TÂY NĂM 1936

800.000 vé, mỗi vé giá một đồng (\$)	
60 phần trăm chia cho các số trúng theo bản kê sau này:	
1 số trúng được	100 000\$
1	40 000
1	20.000
8	2.000
16	1.000
80	400
800	80
800	40
8.000	20

Các công sở mà thường công chúng năng vắng lại như sở Kho Bạc, Thương Chánh, Giấy Thép và các viên chức, hào lý, nhà thương mại cùng ít nhiều người khác đều có bán vé số. Muốn biết tên những người nào có bán, thì đến mấy nơi thường hay gặp yết thị mà xem.
NÊN CHÚ Ý!
Hạn thời bán vé, khắp trong xứ Trung kỳ, thì nơi trước, chỗ sau, nhưng chiều ngày mồng 7 tháng 7 tây năm 1936 là tức chỉ; duy chỉ ở Kinh đô và các tỉnh ly, thì các số Kho Bạc còn bán cho đến 4 giờ rưỡi chiều ngày mồng 8 tháng 7 tây, nhất định không nữa đời.

ĐOẠT GIẢI NHẤT

Kỳ Hội-Chợ Huế vừa rồi, hiệu KHUYNH-DIỆP đã được chấm giải nhất. Hội-đồng chấm thưởng có 9 ông, ông Đào cũng cho KHUYNH DIỆP 10/10, cộng thành 90/90 là cái điểm số cao tuyệt bực.
Trung mấy ngày Hội-Chợ, tại gian hàng KHUYNH-DIỆP lại để bán lẻ, bán giá quảng-cáo, được trên 2.000\$00. Bởi với những hàng bán giá từ 3-4 xu đến vài ba hào, thời số bạc thu trên 2.000\$00 trong 10 ngày Hội-Chợ. - Trong dịp lễ bỏ mắt đi mấy ngày mưa lạnh, - cũng là khá nhất.
Được cái kết quả rực rỡ như vậy, chính nhờ bà con ai này hết lòng chiều cổ. Nên xong Hội-Chợ, hiệu KHUYNH-DIỆP xin có lời cảm tạ chung hết thấy bà con.
HIỆU KHUYNH-DIỆP

Cần nhiều Đại-ly, Chi-diêm khắp xứ Đông-Pháp

Nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯƠNG Hanoi là nhà thuốc Nam ra đời đã lâu năm, to nhất và danh tiếng nhất trong nước. Cần đặt nhiều Đại-ly, Chi-diêm ở các tỉnh, các phủ, huyện, các chợ to: bên lớn khắp xứ Đông-Pháp, ngoài vào muốn làm, xin cứ đến hoặc gởi thư cho các nơi sau đây:
Về xứ Trung-kỳ, từ Thanh-hóa đến Hà-Tĩnh thì bởi tại Đại-ly NAM-THIÊN-ĐƯƠNG, 36, Rue Sarraut Vinh - từ Ba-đon đến Phan-bội thì bởi tại Tổng-đại-ly NHƠN-THỌ ĐƯƠNG, Rue Đ'Đông-Khánh Tonkine - Về tỉnh Thừa thiên tại bởi tại Phan cực NAM-THIÊN-ĐƯƠNG, 44, Avenue Gia long Huế - Về xứ Lào (Lào) thì bởi tại M. ĐÀO TIẾN, Maison Nhật-nhật-tân ở Thakhek - Về Nam, Bắc-kỳ và Cao-mên (Cambodge) thì bởi tại Tổng-Cục NAM-THIÊN-ĐƯƠNG, 46 Rue des Phac-kien, Hanoi.
Còn như ngài nào muốn dùng thuốc gì, xin gửi 1 lòng chiều cổ đến các nơi kê trên, hoặc đến các nhà Đại-ly NAM-THIÊN-ĐƯƠNG ở các tỉnh sẽ có đủ các thứ thuốc rất tinh nghiệm. Ớ xa xin gởi thư và timbres để chúng tôi sẽ gởi catalogues đến báo.
Tổng cục NAM-THIÊN-ĐƯƠNG chủ-nhờ kính cáo.

HAI MÓN RƯỢU THUỐC RẤT HAY
của nhà thuốc **VÔ-VĂN-VÂN** Thudaumot-Nam-ky

I. - Trường Sanh được từu. - Rượu thuốc này lánh-chất đại-bd. Đàn ông, Đàn bà, người già cả, khí huyết suy kém, trong mình bần thần mệt nhọc, bình vóc gầy ốm, uống rượu thuốc này trong ít lâu sẽ thấy công hiệu. Rượu thuốc này rất mạnh, không nên-nướng đến quá say, phải tùy theo sức mình mà dùng.

II. - Phong-Tháp được từu. - Chứng nhức, mỏi, tê, bại, uống thuốc thang, thuốc hoán, rất lâu lánh. Thuốc hiệp cùng rượu trong giây lát đã chuyển khắp châu thân. Món thuốc rượu này chuyên trị chứng nhức, mỏi, tê, bại rất công hiệu. Bất luận ngày đêm, tùy theo sức mình, muốn uống nhiều, uống ít cũng được.
Giá cả hai thứ: Chai lớn 1/2 lít 1\$. - Chai nhỏ 1/4 lít 0\$50

Chi-ệuc VÔ-VĂN-VÂN được-phòng

SAIGON	QUINHON	HUẾ	HANOI	TOURANE	HAIPHONG
229, Rue d'Espagne	Avenue Gia - Long	87, Rue Paul Bert	86, Rue de Colon	Avenue de Mauts	103, Bd Bonnal

GIẢI HUYẾT ĐỘC
HIỆU CHỮ THỢ

Chuyên trị:
Đau xương
Như gân
Tê, bại
Ghê chốc
Mệt mỏi
Đàn bà bạch đới
và
tất cả những bệnh do huyết có độc sinh ra bởi trước đã mắc bệnh phong tinh hoặc bởi khí huyết chưa merid truyền lại.

Một chai 1\$20

Nhà thuốc VINH-THỌ Tourane

SỮA NESTLÉ
HIỆU CON CHIM
SỮA KHỎE CỦA TRẺ CON
NHIỀU CHẤT BỎ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp
Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học (Lycées) & Khắp Đông-Dương

Việc Thê-gioi
 (Tiếp theo trong số trước)
 Eden hồi lại đều nhiều lần. Những câu hỏi kỹ phải của cơ trên dự in của Pháp mà các đại biểu nhận là công dân cũng rất.

Từ thông tư kỹ lại để đưa hai dự án Pháp-Đức ra Quốc liên tại lại cho kỹ. Nếu cuộc thương thuyết phải của cơ trên dự án của Đức, thì cũng chỉ khi nào Đức chịu dự hội mới thương thuyết.

Sau cùng, từ thông tư lại cho biết trước rằng đến đầu tháng Mai các nước kỹ hiệp ước Locarno lại nhóm lại để xét các điều đề nghị của Đức.

CƯỚC CHIẾN TRANH Ở ĐÔNG - PHI
 Trong trận ở phía Nam Carimat Rome, 11-4. - Các từ thông tư của Đại tướng Badoglio nói sau trận đánh nhau ở phía Nam cuối Carimat bên A bắt đầu 400 người và bỏ lại trên chiến trường rất nhiều binh khí cũng vật thực.

Chính phủ A cải chính tin trên
 Addis-Abeba, 12-4. - Chính phủ A cải chính tin nói A không có trợ cấp đánh đũa cho ông Eden nói mình chỉ còn có mấy ngàn lính để chặn đường Addis-Abeba không cho quân Ý tiến về phía Ý, và yêu cầu Anh lấy thái độ cương quyết.

Nhưng tin tức trên các mặt trên, như một và các mặt trên phía Bắc và ng bặt; Chính phủ Ý không biết quân đội của mình hiện sự thế ra làm sao hết. Và trận đánh nhau gần Waldia cũng những trận ở trên một Ogaden, cũng không có tin gì cả.

Chính phủ A lại phải đối với Q. L. việc trị hoãn sự giải hòa, thế nhất là kỹ hạn làm lợi cho Ý về việc trường phái.

A lại thêm cái nạn đói ở miền Nam
 Rome, 12-4. - Tỉnh Chimira, ở miền giới Soudan, nhân dân đói lả do Địch quân Taito cầm đầu. Ông này thuộc về giòng vua thì nhất nước A, vua Chen.

Quân Ý lại chiếm Gorgora
 Rome, 12-4. - Quân Ý vào mai và đã chiếm Gorgora, trên bờ Tams, và lấy một đầu trước thành Gallabat.

Chiến chiến máy bay bay trên kinh thành Addis-Abeba nhưng không ném bom như đã nói trước, rồi bay về phía Bắc.

Về việc biến loạn bên Nhật vừa rồi
Máy tâm gương can đảm của dân đảo Phú-tang

Nhau việc biến-loạn vừa rồi, gây nên bởi một số nhà đồng tổ quan Nhật cũng như mưu sự đảo-chieh, ta mới biết rõ máy tâm gương can-dảm của dân đảo Phú-tang, là người chịu trọng các điều người quyền nhỏ.

Còn như thủ-tướng Công-Điền (Okada) số-đi thoát khỏi trong tay bọn khởi nghĩa là vì em vợ thủ-tướng, M. Mitano, đã đồng-nhiệm nhận trước một họ chính mình là Công-Điền, và tự phanng ngựa ra rồi hẳn bọn kia cứ việc bắn.

Lại một họ người hai cháu vô quan khởi-ghịch, sau đi được lệnh của Nhật hoàng bắt phải ra lý, liền cũng hợp nhau lại ở dinh thủ-tướng. Một người lấy dao rạch bụng rồi ruột ra tự sát theo tựa nước Nhật. Một người nữa dùng gươm để chết như cách kỹ.

Duy còn 17 viên vô quan, mỗi người tay cầm một khẩu súng ngắn, rồi theo lệnh họ bắt đầu của viên vô quan hơn rồi nhất mắt mà xông như hổ có súng còn dựa tựa vào thái-dương để đưa lính hầu về nơi chốn an. Lẽo các viên kỹ hành sự xong, quân lính mới chạy vào mang xác khám nghiệm ở đồng làng.

(Đông-Pháp)

Thuốc là "LUCIA"
tốt nhất

Có bán khắp nơi

RẤT CÓ ÍCH

Tỉnh Bình-Định (Quinhon) là nơi thổ sản dầu dừa, mà thường niên đến mùa dầu không xuất cảng được, thời dân Anam ở miền Tamquan lấy làm phẫn oán hết sức, là vì chỗ kỹ người mình lấy dầu dừa vi nghiệp.

Từ ngày hàng savon XUÂN-SANH của chúng tôi ra đời đến nay nhờ lấy dầu dừa kỹ mà làm ra các thứ savon rất tốt (72%) nên được công chúng hoan nghênh rất nhiều và lại được các sở thí nghiệm của nhà nước chứng kiến. Vừa rồi chúng tôi đã được giấy Hộ-chợ Hải-phong gửi vào khen tặng thứ savon của chúng tôi tốt hơn các thứ khác.

Món hàng nội hóa xứ Trung-kỳ ngày nay đã được mở mang. Vội xin quí ngài kỹ công tâm mà chiếu cố, để giúp cho kỹ nghệ xứ mình được bước vững trên con đường tiến bộ.

Savonnerie XUÂN-SANH
 Avenue Khải-Định - QUINHON

THUẬN - LONG
 Rue Paul-Bert
 Đại-lý độc quyền HUẾ - ĐÔNG-HỚI

VIÊN-DÔNG TỒN TÍCH HỘI

Lần mở đầu: SEQUANAISE thành lập năm 1934
 (Cảng) và danh sách các thành viên: một phần tư đã góp rồi
 Cảng-hành động theo chỉ dụ ngày 18 tháng tư năm 1934

Món tiền: 2.707 đồng
 Tổng số: 440.586.557

GIÚP NHỮNG NGƯỜI ĐÈ DANH TIỀN
 Tổng-cục ở HANOI 12, Phố Paul-Bert. - Giấy số 45 882
 Bộ Quĩ-hành ở SAIGON 18, Đường Charner. - Giấy số 45 1988

Bảng số số hoàn tiền về tháng Mars 1936
 30 MARS 1936

Họ tên	Danh sách các người trúng số	Số tiền hoàn lại
Lần mở đầu: hoàn vốn hội phần	Những số đã quay ở lần trước	2.707.000
Lần mở đầu: hoàn nguyên vốn	Những số đã quay ở lần trước	2.707.000
6 8047 M. NGUYỄN THỊ HIỆU, Tân Thới	2.000.000	200.000
M. TRẦN THẠNH BÌNH, Núi	200.000	200.000
18 959 M. TRẦN VĂN CẢNH, Thủ kỹ ở Tân	200.000	200.000
18 998 M. NGUYỄN HỮU BÌNH, Thủ kỹ ở Tân	200.000	200.000
28 717 M. PHẠM HỒNG ĐÀ, Thủ kỹ ở Tân	200.000	200.000
28 089 M. LÊ THỊ HỒNG, Thủ kỹ ở Tân	200.000	200.000
30 841 M. NGUYỄN HỮU BÌNH, Thủ kỹ ở Tân	200.000	200.000
38 842 M. NGUYỄN HỮU BÌNH, Thủ kỹ ở Tân	200.000	200.000
43 188 M. NGUYỄN HỮU BÌNH, Thủ kỹ ở Tân	200.000	200.000
48 727 M. NGUYỄN HỮU BÌNH, Thủ kỹ ở Tân	200.000	200.000

TIN VĂN

Linh Nga lại giết lính Nhật
 Đông-kinh, 10-4. - Chiều hôm qua một toán người lính Nga xung đột với một toán lính Nhật ở tại quan Nhật bị giết chết và 5 người lính Nhật bị mất tích.

Ngươi tướng Mãn châu phản kháng việc này với lãnh sự Nga.

Trung hoa lại phản kháng với Nga lần nữa
 Nam-kinh, 12-4. - Chính phủ Nam-kinh lại đưa thư phản kháng Nga về hiệp ước Nga-Mãn lần nữa, quả quyết rằng hiệp ước này phạm đến chủ quyền Trung hoa và trái hẳn với hiệp ước Nga-Trung năm 1924.

Thứ trưởng Ngoại giao Nhật từ chức
 Đông-kinh, 8-4. - Thứ trưởng Ngoại giao Sugimata từ chức ông Hori-Uchi, đưa phòng kỹ giao thiệp với Mỹ tại bộ ngoại giao, lần thứ.

Quân cộng ở Văn nam
 Thượng-đội, 13-4. - Một ngày xảy có tin quân cộng qua sông Putabo, chiếm cứ Famin và toàn tiểu trấn Esthonian, theo đường phía Bắc Văn nam.

58 người ủng hộ nghị viên ở Pháp
 Paris, 11-4. - 58 người ủng hộ nghị viên vào kỳ bầu cử sắp đến, hôm thứ sáu, đã hơn 3.436 người.

Ở Paris, phương thứ năm có hai người đàn bà ra ứng cử để trở thành phụ nữ đầu tiên được quyền ứng cử và bầu cử như đàn ông. Một cô là vị trí ứng cử hai bà Louise Weiss và Maurice Fimat được số 58 thăm (cùng không có thể dự vào Hội nghị viện được).

Khó chuyên.

Liên quan Toàn quyền Pasquier còn sống chính phủ Đông dương có đóng bảo đảm cho ông nhà báo « La Dépêche » hiện giờ là ông De Lachetrotiere vay của nhà Địch Đông dương 60.000\$. Hồi kỹ ông này đang làm chủ khách sạn. Sau bị lộ, không trả nổi nợ, nhà Địch kiện người bảo lãnh là chính phủ Đông dương; điều đình mãi, chính phủ phải trả 60.000\$.

Nhưng gần đây, ông nhà báo « La Dépêche » công kích quan Địch trưởng Thuận địa Hottin, nên ông này đem tiền đi này ra nói, bảo chính phủ Địch đương phải đưa tiền cho tới cùng việc 60.000\$ kia.

Thì ngày 6-4-36 tòa án Saigon đã họp xử vụ chính phủ Đông dương kiện ông De Lachetrotiere và bà Sasia, người đứng bảo lãnh cho ông ta, bắt hai người phải chung nhau trả cho chính phủ Đông-dương 25.383\$60.

Chiều hôm 26-3-36, theo Trung-Đức Tân Văn, có 40 nhà từ thiện họp tại tòa Địch-ly để bàn việc từ chức một e tuần là từ thiện lấy tiền cứu tế người khổ.

Sau đó ông Delmas, giám đốc sở Bảo thủ Đông dương có viết một bức thư gửi lên quan Địch lý xin hội đồng từ chức tuần là từ thiện kia cũng nên để tâm đến tình cảnh những kẻ khổ khổ về tình thế, là những chính trị phạm bị xa nhà các vợ con kia, mà ăn xạo cho họ, như thế là đưa từ thiện lên nhất...

Từ thiện là cái tên tốt đẹp thay! Toàn là từ thiện này có ai nghe lời công Delmas kia chẳng! Mà thế mới bao được nghĩa chữ từ thiện.

Tại Nhật có trường dạy con bị hiếp cách cư xử với chó, có mấy đứa cốt yếu thế này:

Không được hờn giận; không nên oán thán; không nên nhiều lời; không nên ngồi lê đôi mách hay là nói chuyện công kích người ta; đối với ai cũng giữ lễ phép; quần áo sạch sẽ; thái độ hòa nhã; nói với ai cũng giọng nói vui vẻ gì thế nào; việc nhà ray phải làm bữa nay cho xong (Mười 58).

Món học này không dạy dạy mà làm là giỏi chán kia.

Bầu cử Đông thống Tây ban nha
 Madrid, 8-4. - Các hội ông ra dự cử: Marce Barrio (lãnh tụ đảng cộng hòa), Beatoiro (xã hội) và Alvarez de Albornoz người chủ tịch toàn bộ hiến pháp.

Chính phủ đã định ngày bầu cử: 10 Mai

“RẤT CÓ ÍCH”

Dùng sữa “LE GOSSE”
 Sữa « LE GOSSSE » rất tốt cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.

Bao thầu cho Nhà - nước năm 1932-1933

Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc... à Saigon.
 Có bán trong các tiệm tạp hóa ở Đông-Pháp.

HIỆU GIẤY XANH: Giá mỗi hộp... 0,30
 Đại lý:

ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES
 HUẾ - TOURANE - QUINHON

Về Cám-Thành tạp-chợ
 Chúng tôi định cho tờ Cám Thành của chúng tôi ra ngày 15-4-36. Nhưng gặp ngày lễ Pâques, nhà in nghỉ, nên chúng tôi phải dời về ngày 20-4-36 mới có ra số đầu được. Mong rằng bạn đọc rộng rãi cho sự chậm trễ ngoài ý muốn của chúng tôi.

Chả-nhiệm:
NGUYỄN ĐÌNH-NHƠN
 Quảng-Ngãi

Chemisettes d'été
 Các nhà buôn nên hỏi tại nhà chế-tạo

Cu Gioanh
 68-70 R. de Valenciennes
 HANOI

HU KHÔNG
 LƯƠNG-PRAT dịch-thuyết

Bà Bà là vợ, dần đời nôm, phá một cái lưới che bụi - vì bà sắp ra ga đến Lai mộng - báo Ái lịch:

- Hãy nghỉ cho kỹ. Con cũng biết cha con và mẹ đây vẫn để cho con tự do. Con đối với từ trước Xu sư không đến đời lãnh đạm. Mẹ biết một cuộc hôn nhân theo lẽ phải không làm cho con vui thích lắm, nhưng con phải biết ở đời sự thực là làm hơn sự lãng mạn. Từ trước tay không còn trẻ trai nữa, nhưng ông ta lại được về phần khác. Món này là một món mà con không thể hy vọng hơn nữa được. Mẹ phải nói chuyện với con trước khi chỉ con đến. Vì thế cái thư của mẹ viết gần đây, thì lần này mẹ sẽ đến làm bạn cho mẹ lắm. Lai mộng đương khôn khổ, mẹ sẽ lý dị với những nó.

Ái lịch nhìn mẹ, và giọng nói dịu ngọt và chắc chắn nói:

- Con đã quyết lòng lấy chồng theo ý muốn của con, tự một mình con, đến giờ con muốn, hay là không lấy ai hết nữa mà con không gặp được người vừa ý con, con không muốn một cuộc gia đình bất hòa như gia đình chỉ Lai mộng, sự ở cái quách và làm việc sự

nhọc không làm cho con sự bằng cuộc hôn nhân với người giàu mà không xứng đáng.

- Nhưng ông Xu sư...
 - Ông Xu sư không thương con và con không thể nào thương ông kỹ được. Một sự so le về đồ phương diện đường kia, là một sự kỳ quái.

- Con nói quá đáng...
 - Kỳ quái thật; và con vẫn nhận ông Xu sư là một người không phải hung dữ.

- Phải không?
 - Con chỉ cho ông kỹ là tâm thường, một ít tánh khoe khoang, hơi lịch kỹ; mà cũng có thể làm chuyện tử tế, có thể trung thành. Thật một người đàn bà nào mà buộc ông ta chịu ảnh hưởng được, cũng có thể tìm cái hạnh phúc vật chất cho không không. Con nói một người đàn bà, chứ không phải một thiếu nữ đâu.

Bà Bà là vợ ra chịu suy nghĩ. Các câu nói sau cùng của Ái lịch đã làm cho bà chú ý.

- Có lẽ con nói quá phải...
 Ái lịch vừa cười gượng vừa nói:
 - Và con tưởng rằng nếu từ trước mà mẹ phải lòng một ai ở đây chắc không phải là con đâu.

- Diên cường!...
 Bà Bà là vợ đã một như một đứa trẻ con, vì trong khi thế thực hành theo sự cần yếu, thì trong lòng bà cũng không khỏi có đôi ý này: cuộc hôn nhân kia mà bà khuyên nhà con bà đó, bà có đủ can đảm mà gánh

vát về phần bà không? Trong khi Ái lịch mà chưa lấy chồng, nếu bà nghĩ đến chuyện cái giá của bà, không phải là có tiền trả ngược sao? Rồi người ta sẽ bàn luận thế nào? Tuy nhiên, những vị quá phụ tá giá, nào phải ít đâu? Nhưng nếu để đến ngày sau, thì bà sẽ giá mất đi còn gì? Ngày sau... cái xuẩn tẩn bằng chỗ sẽ không thay đổi bà đi sao?

Già / buồn bà làm sao! Của cải có cũ chi, nếu không dùng để làm cho cuộc đời dài thêm, đẹp thêm, người ta ham muốn thêm? Đệ ba ngày nay bà bị về cái tinh thần và hình thể, bà có mãi nghĩ những chuyện đau đầu. Bà nghe như trên người cái giây cũng cái bên chấu, phải kéo thẳng và đứt, tức là cái đời đi vãn của bà.

Bà đã lấy cái khung ảnh ông Bà là vợ ở trên là suôi, mà để lên trên bàn giấy của bà. Bà nhìn cái hình ông Bà là vợ, từ cái trắng, cặp mắt, cái vẻ mạnh mẽ đầy sự hoạt động của một người đã từng phan chiến đấu. Ông Bà hiền binh của ông Bà là vợ, bà trông thấy từ trước Xu sư xâm mà già. Nhưng cuộc đời, là cuộc đời... Một cái số kiếp mà chúng ta không thể lựa chọn. Nếu bà muốn trở nên giàu, thì bà không còn lựa chọn nữa, vì một cơ hội như vậy rồi để trở lại nữa không?...
 Bà báo Ái lịch:
 - Mẹ đã nói với con theo như bản phận của mẹ; có lẽ từ trước đã làm cho mẹ trông thấy...
 - Rằng từ trước muốn cưới con? Việc đó, con không

tin chút nào! Và nếu vậy thì mẹ hãy nói thật cho ông đừng hy vọng. Nhưng không phải ông nghĩ tới con đâu, con xin nói lại một lần nữa...

- Thật vậy, Ái lịch... Nhưng như... Ông Xu sư ông Đ pháp làm và cũng hơi quá dài dăm nữa. Nhưng con không thể tưởng rằng ông kỹ có thể có tình ý gì với mẹ...
 Ái lịch nhìn rõ mẹ và trả lời một tiếng rất nhỏ:
 - Có.
 Cả hai đều yên lặng, bà Bà là vợ ngẩn ngẩn trên môi, bên lòng... Bà tự hỏi: hay là bà thẹn thẹn trước mặt con bà chẳng? Giọng nói hơi run, và có ý nói gay, bà nói:
 - Ở thì như hoặc như từ trước mà có dự định như vậy, thì con có hiểu mẹ không?
 - Hiểu.
 - Vậy con hãy nói thật từ trước con cho mẹ rõ... Như có vậy thì con có hơi thương mẹ không? Con có oán trách mẹ không?... Chúng ta chỉ giá định thôi. Vậy con hãy trả lời cho mẹ nghe.
 - Xin mẹ đừng hỏi đến con. Mỗi người đều chịu trách nhiệm về những việc làm của mình, và chỉ phải trả lời với lương tâm mình thôi.

(Kỳ sau sẽ tiếp)

